

SF1669 Matematisk och numerisk analys II
Lösningförslag till tentamen 2016-03-21

DEL A

1. Låt D vara fyrhörningen med hörn i punkterna $(0, 0)$, $(6, 0)$, $(0, 5)$ och $(4, 5)$.

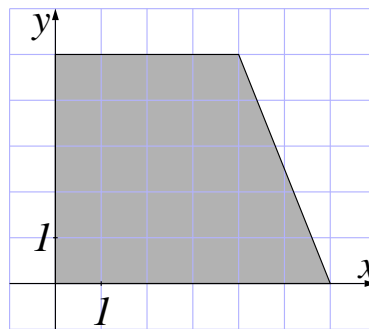
(a) Skissera fyrhörningen D och beräkna dess area. **(1 p)**

(b) Bestäm fyrhörningens masscentrum. **(3 p)**

Lösningförslag.

(a) Fyrhörningen är en parallelltrapets i och med att två av de fyra sidorna är parallella.

Arean ges av basen gånger medelvärdet av höjden dvs $5 \cdot (6 + 4)/2 = 25$ areaenheter.

FIGUR 1. Fyrhörningen D

(b) Vi behöver beräkna medelvärdet av x och medelvärdet av y över området. Området bestäms av olikheterna $0 \leq y \leq 5$ och $0 \leq x \leq 6 - 2y/5$.

$$\begin{aligned}
 \int_0^5 \int_0^{6-2y/5} (x, y) \, dx dy &= \int_0^5 \left[\left(\frac{x^2}{2}, xy \right) \right]_0^{6-2y/5} dy \\
 &= \int_0^5 \left(\frac{(6-2y/5)^2}{2}, y(6-2y/5) \right) dy \\
 &= \left[\left(\frac{5(6-2y/5)^3}{6}, 3y^2 - \frac{2y^3}{15} \right) \right]_0^5 \\
 &= \left(-\frac{5 \cdot 4^3}{2 \cdot 6} + \frac{5 \cdot 6^3}{2 \cdot 6}, 3 \cdot 5^2 - \frac{2 \cdot 5^3}{15} \right) \\
 &= \left(-\frac{80}{3} + 90, 75 - \frac{50}{3} \right) = \left(\frac{190}{3}, \frac{175}{3} \right).
 \end{aligned}$$

Därmed ges masscentrum av

$$\frac{1}{25} \left(\frac{190}{3}, \frac{175}{3} \right) = \left(\frac{38}{15}, \frac{7}{3} \right).$$

Svar.

- (a) Området är en parallelltrapets med area 25 areaenheter.
- (b) Områdets masscentrum ligger i punkten $(38/15, 7/3)$.

2. Vektorfältet $\mathbf{F}$ i planet ges av $\mathbf{F}(x, y) = (y^2, 2xy + 1)$.

(a) Avgör om $\mathbf{F}$ är konservativt. (1 p)

(b) Beräkna kurvintegralen $\int_C \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r}$, där C är kurvan som parametriseras av

$$\mathbf{r}(t) = (te^t, e^{t-1}), \quad 0 \leq t \leq 1.$$

(3 p)

Lösningförslag.

(a) Eftersom vektorfältet är definierat över hela planet som är enkelt sammanhängande räcker det att kontrollera om det uppfyller att

$$\frac{\partial \mathbf{F}_2}{\partial x} - \frac{\partial \mathbf{F}_1}{\partial y} = 0.$$

Vi har att

$$\frac{\partial \mathbf{F}_2}{\partial x} - \frac{\partial \mathbf{F}_1}{\partial y} = 2y - 2y = 0.$$

Därmed är $\mathbf{F}$ konservativt. Vi kan också göra det genom att finna en potential. Genom integration med avseende på x får vi $\Phi(x, y) = xy^2 + g(y)$ och vid derivering med avseende på y får vi $2xy + g'(y) = 2xy + 1$. Därmed kan vi välja $g(y) = y$ och $\Phi(x, y) = xy^2 + y$ är en potential.

(b) Med hjälp av potentialen $\Phi(x, y) = xy^2 + y$ kan vi beräkna kurvintegralen som

$$\int_C \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r} = \Phi(e, 1) - \Phi(0, e^{-1}) = e + 1 - 0 \cdot e^{-2} - e^{-1} = e + 1 - e^{-1}.$$

Om vi ska beräkna integralen med hjälp av parametriseringen får vi $d\mathbf{r} = (e^t + te^t, e^{t-1}) dt$ och integralen blir

$$\begin{aligned} \int_C \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r} &= \int_0^1 e^{2t-2}(1+t)e^t + (2te^t e^{t-1} + 1)e^{t-1} dt \\ &= \int_0^1 (1+t)e^{3t-2} + 2te^{3t-2} + e^{t-1} dt = \int_0^1 (1+3t)e^{3t-2} + e^{t-1} dt \\ &= \left[(1+3t) \frac{e^{3t-2}}{3} + e^{t-1} \right]_0^1 - \int_0^1 e^{3t-2} dt \\ &= \frac{4}{3}e - \frac{1}{3}e^{-2} + 1 - e^{-1} - \left[\frac{e^{3t-2}}{3} \right]_0^1 = e + 1 - e^{-1}. \end{aligned}$$

Svar.

(a) Fältet är konservativt.

(b) Integralen är $\int_C \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r} = e + 1 - e^{-1}$.

3. Den plana kurvan C parametriseras av

$$\mathbf{r}(t) = (\sin t, \sin t + \sqrt{2} \cos t), \quad 0 \leq t \leq 2\pi.$$

- (a) Bestäm den högsta farten för en partikel som rör sig enligt denna parametrisering. (2 p)
- (b) Kurvan C är sluten och begränsar ett område i planet. Arealen av detta område ges med Greens formel av kurvintegralen

$$\int_C \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r} = \int_C y \, dx$$

där $\mathbf{F}(x, y) = (y, 0)$. Beräkna denna area. (2 p)

Lösningförslag.

- (a) Partikelns hastighet ges av derivatan

$$\mathbf{r}'(t) = (\cos t, \cos t - \sqrt{2} \sin t)$$

och farten ges av beloppet av detta, dvs

$$|\mathbf{r}'(t)| = \sqrt{\cos^2 t + \cos^2 t - 2\sqrt{2} \sin t \cos t + 2 \sin^2 t} = \sqrt{2 - 2\sqrt{2} \sin t \cos t} = \sqrt{2 - \sqrt{2} \sin 2t}.$$

Detta blir som störst när $\sin 2t = -1$, dvs vid $t = 3\pi/4$ och vid $t = 7\pi/4$. Då har vi

$$|\mathbf{r}'(3\pi/4)| = |\mathbf{r}'(7\pi/4)| = \sqrt{2 + \sqrt{2}}.$$

- (b) För att bestämma arean beräknar vi kurvintegralen enligt parametriseringen och behöver $d\mathbf{r} = (\cos t, \cos t - \sqrt{2} \sin t) dt$ vilket ger

$$\begin{aligned} \int_C \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r} &= \int_C y \, dx = \int_0^{2\pi} \left((\sin t + \sqrt{2} \cos t)(\cos t) + 0 \cdot (\cos t - \sqrt{2} \sin t) \right) dt \\ &= \int_0^{2\pi} \left(\sin t \cos t + \sqrt{2} \cos^2 t \right) dt = \pi\sqrt{2}, \end{aligned}$$

där vi använt oss av att $\cos^2 t$ har medelvärde $1/2$ och $\sin t \cos t = 1/2 \sin 2t$ har medelvärde noll.

Svar.

- (a) Högsta farten är $\sqrt{2 + \sqrt{2}}$ längdenheter per tidsenhet.
- (b) Områdets area är $\sqrt{2}\pi$ areaenheter.

DEL B

4. Låt $f(x, y) = 2x - 20y + x^2 - xy^2 + 2y^3$.

(a) Beräkna Taylorpolynomet av grad två till funktionen f kring punkten $(1, 2)$.

(2 p)

(b) Använd Taylorpolynomet för att avgöra om $f(x, y)$ har ett lokalt maximum, lokalt minimum eller ingetdera i punkten $(1, 2)$.

(2 p)

Lösningförslag.

(a) Vi beräknar derivatorna och får

$$\frac{\partial f}{\partial x}(x, y) = 2 + 2x - y^2, \quad \frac{\partial f}{\partial y}(x, y) = -20 - 2xy + 6y^2$$

och

$$\frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(x, y) = 2, \quad \frac{\partial^2 f}{\partial y \partial x}(x, y) = -2y, \quad \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(x, y) = -2x + 12y.$$

När vi sätter in $(x, y) = (1, 2)$ får vi $f(1, 2) = 2 - 40 + 1 - 4 + 16 = -25$ och

$$\frac{\partial f}{\partial x}(1, 2) = 0, \quad \frac{\partial f}{\partial y}(1, 2) = 0, \quad \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(x, y) = 2, \quad \frac{\partial^2 f}{\partial y \partial x}(x, y) = -4, \quad \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(x, y) = 22.$$

Därmed ges Taylorpolynomet av grad två av

$$\begin{aligned} P(x, y) &= -25 + \frac{1}{2}(2(x-1)^2 - 2 \cdot 4(x-1)(y-2) + 22(y-2)^2) \\ &= -25 + (x-1)^2 - 4(x-1)(y-2) + 11(y-2)^2. \end{aligned}$$

(b) I och med att Taylorpolynomet saknar linjära termer är $(1, 2)$ en kritisk punkt till $f(x, y)$. Vi behöver se på den kvadratiske formen $Q(h, k) = h^2 - 4hk + 11k^2$. Med kvadratkomplettering får vi

$$h^2 - 4hk + 11k^2 = (h - 2k)^2 + 7k^2 \geq 0$$

som visar att punkten $(1, 2)$ är ett lokalt minimum för f . Vi kan också se detta genom att se på egenvärdena, λ_1 och λ_2 , för den symmetriska matrisen som svarar mot den kvadratiske formen, dvs för

$$\begin{bmatrix} 1 & -2 \\ -2 & 11 \end{bmatrix}$$

I och med att både spåret, dvs $\lambda_1 + \lambda_2 = 12$, och determinanten, dvs $\lambda_1 \lambda_2 = 11 - 4 = 7$, är positiva måste båda egenvärdena vara positiva och den kvadratiske formen positivt definit. Slutsatsen blir på nytt att punkten är ett lokalt minimum.

Svar.

(a) Taylorpolynomet är $P(x, y) = -25 + (x-1)^2 - 4(x-1)(y-2) + 11(y-2)^2$.

(b) Punkten $(1, 2)$ är ett lokalt minimum för funktionen f .

5. Låt D vara kvartscylindern som ges av olikheterna

$$y^2 + z^2 \leq 9, \quad 0 \leq x \leq 2, \quad y \geq 0 \quad \text{och} \quad z \geq 0.$$

Beräkna flödet av vektorfältet $\mathbf{F}(x, y, z) = (x^2y, -y^2, yz^2)$ ut genom randen till D .

(4 p)

Lösningförslag. I och med att fältet är kontinuerligt deriverbart och randytan är sluten och styckvis kontinuerligt deriverbar kan vi använda divergenssatsen för att beräkna flödet. Divergensen ges av

$$\operatorname{div} \mathbf{F}(x, y, z) = \frac{\partial \mathbf{F}_1}{\partial x} + \frac{\partial \mathbf{F}_2}{\partial y} + \frac{\partial \mathbf{F}_3}{\partial z} = 2xy - 2y + 2yz.$$

Eftersom området som innesluts av ytan är en cylinder i x -led över en kvartscirkel i yz -planet är det lämpligt att använda cylinderkoordinater med $y = r \cos \theta$ och $z = r \sin \theta$. Flödet genom ytan S som innesluter området D blir nu enligt divergenssatsen

$$\begin{aligned} \iint_S \mathbf{F} \cdot d\mathbf{S} &= \iiint_D \operatorname{div} \mathbf{F} \, dx dy dz \\ &= \int_0^{\pi/2} \int_0^3 \int_0^2 (2xr \cos \theta - 2r \cos \theta + 2r^2 \cos \theta \sin \theta) \, r dx dr d\theta \\ &= \int_0^{\pi/2} \int_0^3 [(x^2 - 2x)r^2 \cos \theta + xr^3 \sin 2\theta]_0^2 \, dr d\theta \\ &= \int_0^{\pi/2} \int_0^3 2r^3 \sin 2\theta \, dr d\theta \\ &= \left[\frac{r^4}{4} \right]_0^3 [-\cos 2\theta]_0^{\pi/2} \\ &= \frac{81}{4} (-(-1) - (-1)) = \frac{81}{2}. \end{aligned}$$

(Genom att betrakta symmetrin i planet $x = 1$ hade vi kunnat bortse från de två första termerna i $\operatorname{div} \mathbf{F}$ eftersom $2(x - 1)y$ genom symmetrin har medelvärde noll över cylindern.)

Det går också att beräkna flödet genom ytans fem olika delar. De ytor som ger något bidrag är dels $x = 2$ då vi behöver integrera $\iint_D 4y \, dy dz$ där D är en kvartscirkel med radie 3, vilket ger 36, dels den buktiga ytan där vi behöver integrera $\iint_S (yz^3 - y^3)/3 \, dy dz$, vilket ger $9/2$.

Svar. Flödet ut genom ytan är $81/2$.

6. Funktionen

$$f(x, y) = \sin(y) - \cos(x) - a \frac{xy}{2}, \quad a = 1,$$

har en kritisk punkt nära $(x, y) = (1, 1)$.

- (a) Skriv ett Matlab-program som beräknar den kritiska punkten med hjälp av Newtons metod för system. Felet i både x - och y -koordinaten ska vara mindre än 10^{-10} . **(3 p)**
- (b) Antag att a är en osäker parameter så att $a = 1 \pm 0.05$. Använd Matlab-programmet i deluppgift (a) för att bestämma felgränser i den kritiska punktens x - och y -koordinater. **(1 p)**

Lösningförslag.

- (a) Den kritiska punkten är en lösning till ekvationssystemet $\nabla f = 0$, dvs

$$\begin{cases} \sin(x) - a \frac{y}{2} = 0, \\ \cos(y) - a \frac{x}{2} = 0. \end{cases}$$

Jakobiamatrisen för systemet blir

$$J(x, y) = D\nabla f(x, y) = \begin{bmatrix} \cos(x) & -\frac{a}{2} \\ -\frac{a}{2} & -\sin(y) \end{bmatrix}$$

Följande Matlab-funktion löser systemet med Newtons metod för ett givet värde på a .

```
%- kritisk.m -----
function Xk = kritisk(a)

% Låt X = (X(1),X(2)) = (x,y)
% Definiera funktion och Jakobianmatris

F = @(X) [sin(X(1))-a*X(2)/2;
          cos(X(2))-a*X(1)/2];

J = @(X) [cos(X(1)) -a/2;
          -a/2 -sin(X(2))];

X=[1; 1]; % Startgissning
d=1;     % Dummy

while max(abs(d))>1e-10 % Maxnorm -- största felet
    d = -J(X) \ F(X);
    X = X + d;
end;

Xk = X;
%-----
```

- (b) Med hjälp av experimentell störningsräkning hittar vi felgränser i $x = x(a)$ och $y = y(a)$, enligt

$$E_x \approx |x(\tilde{a} + E_a) - x(\tilde{a})|, \quad E_y \approx |y(\tilde{a} + E_a) - y(\tilde{a})|,$$

där $\tilde{a} = 1$ och $E_a = 0,05$. I Matlab blir det

```
%-----  
X = kritisk(1);  
Xs = kritisk(1.05);  
E = abs(X-Xs);  
Ex = E(1);  
Ey = E(2);  
%-----
```

Det ger $E_x \approx 0,020$ and $E_y \approx 0,029$.

DEL C

7. I denna uppgift antar vi att alla funktioner och vektorfält är kontinuerligt deriverbara.

- (a) Visa att ett konservativt vektorfält $\mathbf{F}(x, y, z)$ i tre dimensioner är *rotationsfritt*, det vill säga uppfyller $\text{rot } \mathbf{F} = \nabla \times \mathbf{F} = \mathbf{0}$. **(2 p)**
- (b) Vi säger att ett vektorfält $\mathbf{F}(x, y, z)$ i tre dimensioner har en *integrerande faktor* $f(x, y, z)$ om $f(x, y, z) \neq 0$ är en funktion sådan att vektorfältet $f\mathbf{F}$ är konservativt. Visa att om $\mathbf{F}$ har en integrerande faktor så är $\text{rot } \mathbf{F}$ ortogonalt mot $\mathbf{F}$ överallt. **(2 p)**

Lösningförslag.

- (a) Om $\mathbf{F}$ är konservativt finns en potential, dvs en funktion Φ så att $\mathbf{F} = \text{grad } \Phi = \nabla \Phi$. Detta ger

$$\mathbf{F} = \left(\frac{\partial \Phi}{\partial x}, \frac{\partial \Phi}{\partial y}, \frac{\partial \Phi}{\partial z} \right).$$

När vi sedan beräknar rotationen $\text{rot } \mathbf{F}$ får vi

$$\begin{aligned} \text{rot } \mathbf{F} &= \begin{pmatrix} \frac{\partial \mathbf{F}_3}{\partial y} - \frac{\partial \mathbf{F}_2}{\partial z}, \frac{\partial \mathbf{F}_1}{\partial z} - \frac{\partial \mathbf{F}_3}{\partial x}, \frac{\partial \mathbf{F}_2}{\partial x} - \frac{\partial \mathbf{F}_1}{\partial y} \end{pmatrix} \\ &= \begin{pmatrix} \frac{\partial^2 \Phi}{\partial y \partial z} - \frac{\partial^2 \Phi}{\partial z \partial y}, \frac{\partial^2 \Phi}{\partial z \partial x} - \frac{\partial^2 \Phi}{\partial x \partial z}, \frac{\partial^2 \Phi}{\partial x \partial y} - \frac{\partial^2 \Phi}{\partial y \partial x} \end{pmatrix} = (0, 0, 0) \end{aligned}$$

i och med att de blandade partiella derivatorna är lika när de är kontinuerliga.

- (b) Låt f vara en funktion sådan att vektorfältet $\mathbf{G} = f\mathbf{F}$ är konservativt. Vi har då enligt del (a) att

$$\begin{aligned} \mathbf{0} = \text{rot } \mathbf{G} &= \left(\frac{\partial f}{\partial y} \mathbf{F}_3 - \frac{\partial f}{\partial z} \mathbf{F}_2, \frac{\partial f}{\partial z} \mathbf{F}_1 - \frac{\partial f}{\partial x} \mathbf{F}_3, \frac{\partial f}{\partial x} \mathbf{F}_2 - \frac{\partial f}{\partial y} \mathbf{F}_1 \right) + f \text{rot } \mathbf{F} \\ &= (\nabla f) \times \mathbf{F} + f \text{rot } \mathbf{F} \end{aligned}$$

så det räcker att visa att den första termen är ortogonal mot $\mathbf{F}$ överallt i och med att f aldrig är noll. Detta kan vi visa genom att använda skalärprodukten och får då $\mathbf{F} \cdot (\nabla f \times \mathbf{F}) = 0$, eller utskrivet med alla termer

$$\begin{aligned} &\mathbf{F} \cdot \left(\frac{\partial f}{\partial y} \mathbf{F}_3 - \frac{\partial f}{\partial z} \mathbf{F}_2, \frac{\partial f}{\partial z} \mathbf{F}_1 - \frac{\partial f}{\partial x} \mathbf{F}_3, \frac{\partial f}{\partial x} \mathbf{F}_2 - \frac{\partial f}{\partial y} \mathbf{F}_1 \right) \\ &= \mathbf{F}_1 \left(\frac{\partial f}{\partial y} \mathbf{F}_3 - \frac{\partial f}{\partial z} \mathbf{F}_2 \right) + \mathbf{F}_2 \left(\frac{\partial f}{\partial z} \mathbf{F}_1 - \frac{\partial f}{\partial x} \mathbf{F}_3 \right) + \mathbf{F}_3 \left(\frac{\partial f}{\partial x} \mathbf{F}_2 - \frac{\partial f}{\partial y} \mathbf{F}_1 \right) \\ &= \mathbf{F}_1 \mathbf{F}_3 \left(\frac{\partial f}{\partial x} - \frac{\partial f}{\partial x} \right) + \mathbf{F}_2 \mathbf{F}_1 \left(\frac{\partial f}{\partial y} - \frac{\partial f}{\partial y} \right) + \mathbf{F}_3 \mathbf{F}_2 \left(\frac{\partial f}{\partial z} - \frac{\partial f}{\partial z} \right) = 0. \end{aligned}$$

8. Betrakta integralen

$$\iint_D x^2 + y^2 dx dy.$$

där D är rektangeln som ges av $0 \leq x \leq 1$ och $-1 \leq y \leq 1$.

- (a) Approximera integralen med trapetsregeln i två dimensioner. Använd steglängden $h_x = 1/2$ i x -led och $h_y = 1$ i y -led. **(3 p)**
- (b) Hur många gånger mindre skulle felet i approximationen bli (ungefär) om man istället använde steglängden $h_x = 1/6$ i x -led och $h_y = 1/3$ i y -led. **(1 p)**

Lösningförslag.

- (a) Låt $x_j = jh_x$ och $y_k = -1 + kh_y$. Trapetsregeln i två dimensioner lyder då

$$\iint_D x^2 + y^2 dy dx \approx \sum_{j=0}^{n_x} \sum_{k=0}^{n_y} f_{j,k} h_x h_y w_{j,k}, \quad f_{j,k} = x_j^2 + y_k^2,$$

där $h_x = 1/n_x$, $h_y = 2/n_y$ och vikterna ges av

$$w_{j,k} = \begin{cases} 1, & \text{inre punkt,} \\ 1/2, & \text{kantpunkt,} \\ 1/4, & \text{hörnpunkt.} \end{cases}$$

I fallet $h_x = 1/2$ och $h_y = 1$ har vi $n_x = n_y = 2$ och om vi samlar ihop f_{jk} -värdena i en matris,

$$\begin{pmatrix} f_{00} & f_{01} & f_{02} \\ f_{10} & f_{11} & f_{12} \\ f_{20} & f_{21} & f_{22} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0+1 & 0+0 & 0+1 \\ 1/4+1 & 1/4+0 & 1/4+1 \\ 1+1 & 1+0 & 1+1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 5/4 & 1/4 & 5/4 \\ 2 & 1 & 2 \end{pmatrix}.$$

Det ger

$$\begin{aligned} & \sum_{j=0}^{n_x} \sum_{k=0}^{n_y} f_{j,k} h_x h_y w_{j,k} \\ &= \left(\frac{1}{4} (f_{00} + f_{02} + f_{20} + f_{22}) + \frac{1}{2} (f_{01} + f_{10} + f_{21} + f_{12}) + f_{11} \right) h_x h_y \\ &= \left(\frac{6}{4} + \frac{14}{8} + \frac{1}{4} \right) \frac{1}{2} = \frac{7}{4}. \end{aligned}$$

- (b) Vi noterar att trapetsregeln är en andra ordningens metod, d.v.s. felet är proportionellt mot kvadraten av steglängden. När steglängden minskar med en faktor 3, minskar då felet med en faktor $3^2 = 9$.

Svar.

- (a) Trapetsmetoden ger approximationen $\iint_D (x^2 + y^2) dx dy \approx \frac{7}{4}$.
- (b) Felet minskar med en faktor 9.

9. Bestäm den högst belägna punkt på paraboloiden $z = x^2 + 4y^2$ som är belyst av en punktljuskälla i $(8, 3, 0)$. **(4 p)**

Lösningförslag. Gränsen av det belysta området består av de punkter på paraboloiden där ljusstrålarna från $P = (8, 3, 0)$ tangerar ytan. Detta betyder att gradienten för $x^2 + 4y^2 - z$ ska vara vinkelrät mot linjen. Detta ger villkoret

$$(2x, 8y, -1) \cdot (x - 8, y - 3, z) = 0 \implies 2x(x - 8) + 8y(y - 3) - z = 0.$$

Punkterna ska dessutom ligga på paraboloiden så vi söker punkter på kurvan som ges av ekvationssystemet

$$\begin{cases} z = 2x(x - 8) + 8y(y - 3) \\ z = x^2 + 4y^2 \end{cases}$$

som är ekvivalent med

$$\begin{cases} z = x^2 + 4y^2 \\ 0 = x(x - 16) + 4y(y - 6) \end{cases}$$

Vi söker det maximala värdet för z under dessa villkor, vilket är detsamma som att maximera $f(x, y) = x^2 + 4y^2$ under bivillkoret $g(x, y) = 0$ där $g(x, y) = x(x - 16) + 4y(y - 6)$. Detta är en ellips i xy -planet och vi kan använda Lagranges metod för att se att vi måste ha gradienterna till f och g parallella vid optima. Detta ger villkoret att $(2x, 8y)$ ska vara parallell med $(2(x - 8), 8(y - 3))$, vilket ger $16x(y - 3) = 16y(x - 8)$. Alltså måste $8y = 3x$ och $x = \lambda a$ och $y = \lambda b$ för något λ . Insatt i bivillkoret ger det $\lambda(\lambda - 2)8^2 + 4\lambda(\lambda - 2)3^2 = 0$, dvs $100\lambda(\lambda - 2) = 0$. När $\lambda = 0$ får vi $x = y = z = 0$ och när $\lambda = 2$ får vi $x = 16$, $y = 6$ och $z = x^2 + 4y^2 = 4 \cdot 8^2 + 16 \cdot 3^2 = 400$. Därmed blir den högst belägna belysta punkten $(x, y, z) = (16, 6, 400)$.

Svar. Den högst belägna belysta punkten är $(x, y, z) = (16, 6, 400)$.
